

NORGES HØYESTERETT

Den 31. oktober 2012 avsa Høyesterett dom i

HR-2012-02056-A, (sak nr. 2012/969), straffesak, anke over dom,

I.
Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Geir Evanger – til prøve)

mot

A (advokat Knut Helge Hurum – til prøve)

II.
A (advokat Knut Helge Hurum – til prøve)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Geir Evanger – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Noer**: Saken gjelder domfellelse for såkalt hacking. Den reiser spørsmål om tolkningen av straffeloven § 145 andre ledd om datainnbrudd, og om tiltalte handlet i vinnings hensikt. Videre gjelder saken spørsmålet om tiltalte kan dømmes for overtredelse av personopplysningsloven, og om de fornærmede kan kreve oppreisning på grunn av krenkelse av privatlivets fred ved datainnbrudd. Det er dessuten spørsmål om erstatning for økonomisk tap.
- (2) Det nasjonale statsadvokatembetet tok 26. mars 2010 ut tiltale mot A for diverse forhold i samband med at A hadde skaffet seg adgang til elektronisk lagret informasjon hovedsakelig gjennom såkalt hacking.

- (3) Tiltalebeslutningens post I gjaldt overtredelse av straffeloven § 145 andre ledd og hadde fem underpunkter, hvor hovedinnholdet kan oppsummeres slik:
- (4) *Post I a* gjaldt inntrengning i en eller flere ukjente servere, hvor tiltalte hadde kopiert ut informasjon om e-postadresser, passord og/eller brukernavn og personlige bilder m.m. *Post I b* gjaldt urettmessig inntrengning i 187 e-postkontoer og uthenting av informasjon og bilder fra disse. *Post I c* gjaldt at tiltalte skaffet seg tilgang til privat informasjon på en pc som han hadde fått overlevert for reparasjon. *Post I d* gjaldt hacking av serveren til nettstedet til selskapet Photobucket Inc, hvor tiltalte hadde listet ut personlige data, blant annet bruker-id, passord og e-postadresser til over 66 millioner brukere. *Post I e* gjaldt tilsvarende hacking og uthenting av informasjon fra kunderegisteret til selskapet Siteman AS.
- (5) Tiltaltes motiv for handlingene var ifølge tingrettens dom "å skaffe seg intime bilder han ellers ikke ville fått adgang til". Tiltaltes fire datamaskiner inneholdt mer enn 30 000 bilder, blant annet av pornografisk karakter.
- (6) A ble også tiltalt for overtredelse av åndsverkloven og personopplysningsloven (post II, III og IV). Disse postene var i hovedsak basert på at tiltalte hadde kopiert og lagret den samme informasjonen.
- (7) Oslo tingrett avsa dom 5. april 2011. Tiltalte ble dømt i samsvar med tiltalen (med unntak for en del av post I e) til fengsel i ett år, hvor ni måneder var gjort betinget. Han ble dømt til å betale erstatning til selskapet Photobucket Inc med 126 308,50 kroner og oppreisning til fem fornærmede med 30 000 kroner hver. I tillegg ble han ilagt sakskostnader til det offentlige med 400 000 kroner.
- (8) A anket til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt rettsanvendelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I c, III og IV og under oppreisningsspørsmålet, samt straffutmålingen, oppreisnings- og erstatningsutmålingen og avgjørelsen av sakskostnadene.
- (9) Lagmannsretten avsa dom 30. mars 2012 og frifant tiltalte for post I c, nedsatte erstatningskravet fra Photobucket Inc til 109 325 kroner og frifant for kravet om oppreisning. Sakskostnadene for tingretten ble redusert til 10 000 kroner. For øvrig ble anken forkastet.
- (10) Dommen har slik domsslutning:
- "1. **A, født 28. juni 1981, frifinnes for det forhold som er omtalt i tiltalebeslutningen post I c).**
2. **A dømmes for overtredelse av straffeloven § 145 andre jf. første og tredje ledd (fire forhold), åndsverkloven § 54 første ledd bokstav b) jf. tredje ledd, personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav f) jf. § 20 jf. § 19 og personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav a) jf. § 31 første ledd bokstav a) og andre ledd, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd og § 63 andre ledd, til fengsel i 1 – ett – år. Fullbyrdelsen av 9 – ni – måneder av straffen utstår etter straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på to år.**
- Til fradrag i den ubetingede del av straffen går 2 – to – dager for utholdt varetekt.**

3. **I erstatning til Photobucket.com Inc betaler A 109 325 – etthundreogtusenetre hundreogtjuefem – kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelsen av dommen.**
4. **A frifinnes for krav om oppreisning fra B, C, D, E og F.**
5. **A må tåle inndragning av en beslaglagt Linux server og en Silver Stone datamaskin.**
6. **Saksomkostningene for tingretten settes til 10 000 – titusen – kroner."**

- (11) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett over lovanvendelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I c og rettsanvendelsen vedrørende oppreisningskravene. Tiltalte har anket over lovanvendelsen under skyldspørsmålet for post I a, b, d og e, post III og post IV. Han har også anket over rettsanvendelsen ved avgjørelsen av erstatningskravet fra Photobucket Inc. Ankene ble i sin helhet fremmet for Høyesterett.
- (12) *Jeg har kommet til at ankene delvis må føre fram.*
- (13) *Post Ic - Om A kan straffes etter straffeloven § 145 andre ledd for uberettiget å ha skaffet seg adgang til data*
- (14) Bakgrunnen for denne tiltaleposten er at fornærmede ga sin pc og passordet for innlogging til tiltalte for at han skulle ordne opp i virusproblemer på maskinen. Tiltalte benyttet anledningen til å gå inn i og kopiere privat informasjon på pc'en. Lagmannsretten viste til tingrettens beskrivelse av det påstått straffbare forhold, hvor hendelsesforløpet er gjengitt slik:
- "Samboeren til B er arbeidskollega med A. B hadde en bærbar Fujitsu datamaskin det var problemer med. Samboeren visste at A er flink med data, og har hjulpet også andre med dette. Tiltalte sa seg villig til å hjelpe, og fikk datamaskinen levert hjemme hos seg. De fikk den igjen ikke lenge etterpå.**
- Ved gjennomgangen av databeslaget hos A fant politiet passordet til B for å logge seg inn på e-postkonto hos getmail.no. Politiet fant også lagra hennes gamle e-postadresse, samboerens e-postadresse, personnummer, brukernavnet til samboerens datter og hennes e-postadresse, kontonummer og kredittkortnummer. Politiet fant også lagra fotografier av B og hennes datter, og i tillegg av samboerens datter. Dette var bilder som var lagra på Bs datamaskin, men som nå også fantes i kopi på tiltaltes maskin."**
- (15) Spørsmålet er om forholdet kan straffes etter straffeloven § 145 første og andre ledd, som lyder slik:
- "Den som uberettiget bryter brev eller annet lukket skrift eller på liknende måte skaffer seg adgang til innholdet, eller baner seg adgang til en annens låste gjemmer, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder eller begge deler.**
- Det samme gjelder den som uberettiget skaffer seg adgang til data eller programutrustning som er lagret eller som overføres ved elektroniske eller andre tekniske hjelpemidler."**
- (16) Aktor har gjort gjeldende at tyngden ved lovtolkningen må ligge på "uberettiget": Dersom tiltalte ikke hadde rett til å gå inn på lagrede data, og han likevel gjør det, har han i lovens forstand skaffet seg uberettiget adgang til disse og rammes av bestemmelsen. Tiltalte

anfører på sin side at han her er gitt tilgang til PC og passord. Informasjonen lå da tilgjengelig for ham, og han er i lovens forstand gitt berettiget tilgang.

- (17) Jeg ser det slik at det ikke er tvilsomt at tiltalte ved sin handlemåte fikk tilgang til "data" i bestemmelsens forstand. Begrepet skal ifølge forarbeidene tolkes vidt og "omfatter all slags informasjon, f eks om personlige, tekniske eller økonomiske forhold", jf. Ot.prp. nr. 35 (1986–87) på side 20. Det er videre på det rene at bestemmelsen gjelder det å skaffe seg tilgang til data – det er ikke krav om at gjerningspersonen har gjort seg kjent med eller har disponert over informasjonen på noe vis.
- (18) Andre ledd rammer imidlertid bare den som "uberettiget skaffer seg adgang" til datalagret informasjon. For å avgjøre om dette vilkåret er oppfylt her, finner jeg det nødvendig å gå noe nærmere inn på bestemmelsens forhistorie.
- (19) Straffeloven § 145 rammet opprinnelig den som uberettiget bryter brev eller annet lukket skrift. Men ved lov 16. februar 1979 nr. 3 fikk bestemmelsen et tillegg som gjorde det straffbart å skaffe seg adgang til innholdet av en lukket meddelelse eller oppteegnelse når dette ellers bare var tilgjengelig ved hjelp av særskilt utstyr for tilkopling, avspilling, gjennomlysning, avlesning eller lignende. Et vilkår for straffbarhet var at meddelelsen eller opptegnelsen var "lukket", og at adgangen var uberettiget, jf. Ot.prp. nr. 4 (1978–1979) side 10.
- (20) Ved lov 12. juni 1987 nr. 54 ble § 145 endret i retning av nåværende ordlyd, men med et krav om at adgangen uberettiget skaffes "ved å bryte en beskyttelse eller på lignende måte". Lovendringen skulle få klarere fram at bestemmelsen retter seg mot ulovlig innsyn i datalagret informasjon, og var ikke ment å innebære vesentlige realitetsendringer, jf. Ot.prp. nr. 35 (1986–1987) side 15.
- (21) Bestemmelsen ble revidert på nytt ved lov 8. april 2005 nr. 16. Departementet foreslo i første omgang å opprettholde kravet om at den uberettigede adgangen måtte ha skjedd ved å bryte en beskyttelse eller på annen lignende måte. Stortinget fjernet imidlertid vilkåret og viste til en høringsuttalelse fra ØKOKRIM om behovet for å ramme informasjonstyveri uavhengig av om gjerningspersonen brøt en beskyttelse for å oppnå slik tilgang, jf. Innst. O. nr. 53 (2004–05) side 5. Vilåret om at vedkommende "uberettiget skaffer seg adgang til data eller programutrustning" ble imidlertid beholdt.
- (22) Den nye datainnbruddsbestemmelsen i § 204 i straffeloven av 2005 skal erstatte § 145 andre ledd for så vidt gjelder elektronisk lagret informasjon og lyder slik:

"Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som ved å bryte en beskyttelse eller ved annen uberettiget fremgangsmåte skaffer seg tilgang til datasystem eller del av det."

- (23) Det er i forarbeidene til bestemmelsen sagt at "Bestemmelsen viderefører i realiteten straffeloven 1902 § 145 annet ledd for så vidt gjelder data som er lagret", jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 403.

- (24) Dette er utdypet på følgende måte:

"Bestemmelsen rammer selve den handling som skaffer tilgang til datasystemet. Videre bruk av systemet, eksempelvis søk etter og kartlegging av informasjon som finnes på en datamaskin, vil kunne rammes som ulovlig bruk. Endring eller sletting av data og informasjon som finnes på systemet, kan rammes av skadeverkbestemmelsene."

- (25) Forarbeidene presiserer at gjerningsmannen bare kan straffes dersom han enten har brutt en beskyttelse eller har skaffet seg tilgang til hele eller deler av datasystemet på annen uberettiget måte, jf. side 403 i proposisjonen:
- "Det er ikke et vilkår at innbruddet skjer ved å bryte en beskyttelse, jf. 'eller på annen uberettiget måte'. Siden brudd på beskyttelse må antas å være det mest praktiske, nevnes det likevel særskilt i loven. Rettsstridsreservasjonen 'uberettiget' videreføres fra straffeloven 1902 § 145 annet ledd."**
- (26) Disse lovforarbeidene til en bestemmelse som er forutsatt å ha et innhold svarende til § 145 annet ledd, må tillegges vekt ved forståelsen av denne bestemmelsen. Jeg finner det da riktig å legge den lovforståelsen som er kommet til uttrykk, til grunn ved fortolkningen av § 145 annet ledd. Det er på denne bakgrunn klart at det at tiltalte her har fått passord og PC og tilgang til å undersøke maskinen i sin helhet, må medføre at han ikke uberettiget har skaffet seg adgang til data som etter påloggingen lå åpne for ham. Han kan etter mitt syn heller ikke anses å ha skaffet seg uberettiget tilgang til informasjonen "ved annen uberettiget fremgangsmåte".
- (27) Tiltalte hadde i tillegg til å undersøke informasjonen som var lagret på pc'en, også installert et eget program på maskinen, som lettet tilgangen til lagrede passord mv. Påtalemyndigheten har anført at tiltalte uansett kan straffes for den delen av informasjonen som han skaffet seg ved hjelp av programmet.
- (28) Forsvarer har i skranken opplyst at programmet lettet tilgangen til passord mv. for tiltalte, men uten at han ved dette kom inn på områder på maskinen som var passordbeskyttet eller vernet på annen måte. Det var fullt mulig å finne fram til informasjonen uten programmet, i alle fall for en datakyndig. Aktor har ikke hatt bemerkninger til denne fremstillingen. Når det er situasjonen, kan jeg ikke se at det foreligger overtredelse av § 145 andre ledd for de data som ble skaffet til veie ved bruk av søkeprogrammet.
- (29) En annen ting er at A klart nok ikke var berettiget til å overføre informasjonen til egen pc, men det er et annet forhold enn det tiltalen gjelder.
- (30) Jeg har etter dette kommet til at tiltalte ikke kan straffes for brudd på straffeloven § 145 andre ledd under post I c, og at anken fra påtalemyndigheten på dette punkt må forkastes.
- (31) *Om tilegnelsen av data har skjedd i vinnings hensikt, jf. straffeloven § 145 tredje ledd*
- (32) Straffeloven § 145 tredje ledd hever strafferammen når det er voldt skade eller handlet med vinnings hensikt, og lyder slik:
- "Voldes skade ved erverv eller bruk av slik uberettiget kunnskap, eller er forbrytelsen forøvet i hensikt å skaffe noen en uberettiget vinning, kan fengsel inntil 2 år anvendes."**
- (33) Tingretten kom for samtlige forhold under post I til at det både var handlet med vinnings hensikt, og at det var voldt skade, slik at § 145 tredje ledd fikk anvendelse. Vurderingen av at datainnbruddene gjorde skade er ikke angrepet, og jeg legger derfor til grunn at § 145 tredje ledd får anvendelse for alle posters del – uansett om det foreligger vinnings hensikt eller ikke.

- (34) Lagmannsretten tok, utenom anken, opp spørsmålet om det var riktig at det forelå vinnings hensikt, men sa seg enig med tingretten i at tiltalte hadde hatt vinnings hensikt ved de datainnbruddene som er omfattet av post I a, b, d og e. Forsvarer har anført at lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling på dette punkt er feil.
- (35) Jeg kan ikke se at lagmannsretten ved vurderingen av om tiltalte handlet med vinnings hensikt har tolket loven feil. Det er generelt lagt til grunn at når en person uberettiget skaffer seg goder med økonomisk verdi til eget bruk, har han vinnings hensikt uavhengig av hva slags personlig motiv han eller hun har. Illustrerende i så måte er Rt. 1968 side 626, hvor Høyesterett fant at en tiltalt som hadde skaffet seg kvinneklær ut fra seksuelle motiver, hadde handlet i vinnings hensikt. Det samme må gjelde selv om eier – som i dette tilfellet – ikke fratras noen eiendel. Avgjørende må være om gjerningspersonen urettmessig skaffer seg et økonomisk gode, og ikke om eier lider tap, jf. til sammenligning Rt. 1975 side 473.
- (36) Ved hackingen blant annet av kunderegistre skaffet tiltalte seg data om en mengde personer. Lagmannsretten har lagt til grunn at denne informasjonsmengden har økonomisk verdi, og at tiltalte handlet i vinnings hensikt ved utførelsen av datainnbruddene. Det er etter mitt syn riktig lovanvendelse.
- (37) Jeg finner ikke grunn til å gå nærmere inn på spørsmålet om tiltaltes kopiering av de private bildene kan anses å ha skjedd i vinnings hensikt.
- (38) *Kan tiltalte dømmes for overtredelse av personopplysningsloven?*
- (39) Lagmannsretten fant tiltalte skyldig etter tiltalepostene III og IV, som gjaldt overtredelse av personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav f, jf. § 20 jf. § 19 og personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav a, jf. § 31 første ledd bokstav a og andre ledd. Det straffbare forhold var – i korte trekk – at tiltalte hadde lagret de personopplysninger han urettmessig hadde skaffet seg adgang til, uten å informere de berørte om dette og om hvem som var behandlingsansvarlig, og uten å sende melding til Datatilsynet.
- (40) Både påtalemyndigheten og forsvarer har for Høyesterett nedlagt påstand om frifinnelse for disse postene. Påtalemyndigheten har vist til at de bestemmelsene tiltalen gjelder, retter seg mot den "behandlingsansvarlige" i lovens forstand. Uttrykket er i § 2 nr. 4 definert som "den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes". Det er etter påtalemyndighetens syn ikke naturlig å se tiltalte som "behandlingsansvarlig" etter loven.
- (41) Forsvarer har sagt seg enig i dette, og har i tillegg anført at tiltaltes handlinger gjelder "behandling av personopplysninger som den enkelte foretar for rent personlige eller andre private formål", som er unntatt fra lovens bestemmelser etter § 3 andre ledd.
- (42) Tiltalte hadde her urettmessig kopiert personopplysninger om mange millioner mennesker og overført opplysningene til seg selv. Informasjonen ble lagret på egen server og etter det opplyste uten at andre fikk tilgang til den.
- (43) Jeg er enig i at personopplysningsloven ikke får anvendelse på en slik situasjon, og at tiltalte ikke med rimelighet kan ses som "behandlingsansvarlig" etter loven. Selv om innsamlingen av data ligger utenfor normale private aktiviteter, viser definisjonen og

omtalen av hva som er ment med "den behandlingsansvarlige" og avgrensningen i § 3 etter mitt syn at tiltalte ikke kan straffes for overtredelse av de nevnte bestemmelsene når det – som her – utelukkende dreier seg om klart illegalt innsamlet og oppbevart informasjon.

(44) A må etter dette frifinnes for overtredelse av personopplysningsloven.

(45) *Straffutmålingen*

(46) Tiltalte er dømt for fire overtredelser av straffeloven § 145 andre jf. første og tredje ledd og for overtredelse av åndsverkloven § 54 første ledd bokstav b jf. tredje ledd. Det er tiltaltes datainnbrudd som bærer straffen i dette tilfellet. Det dreier seg om alvorlig datakriminalitet, som har ført til skade for de fornærmede i form av omdømmetap for selskapene og engstelse og ubehag for de personlig fornærmede som følge av at private opplysninger har kommet på avveie.

(47) Tiltalte ble i lagmannsretten dømt til fengsel i ett år, hvorav ni måneder betinget. Han er nå frifunnet for overtredelse av personopplysningsloven, men uten at det bør få betydning for straffen. Den straff lagmannsretten fastsatte er etter mitt syn ikke for streng.

(48) *Oppreisningserstatning til de fornærmede*

(49) Det er fremsatt krav om oppreisningserstatning fra fem av de fornærmede privatpersonene i saken. Oppreisningskravene er begrunnet med at tiltalte urettmessig kopierte privat informasjon og intime bilder av de fornærmede eller deres nærstående. For fire av dem skjedde dette ved at tiltalte gikk inn på e-postkontoene deres og overførte vedlegg mv. til egen server. For den femte fornærmede skjedde det i forbindelse med at tiltalte skulle reparere hennes pc.

(50) Oppreisningsansvar krever hjemmel, jf. Rt. 1986 side 1326 på side 1344. Kravene er her fremsatt under henvisning til skadeserstatningsloven § 3-6, som lyder:

"Den som har krenket en annens ære eller privatlivets fred, skal, såfremt han har vist uaktsomhet eller vilkårene for straff er til stede, yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art som retten finner rimelig."

(51) Det er ikke tvilsomt at tiltalte skaffet seg adgang til informasjon av privat karakter i lovens forstand, og at han handlet forsettlig. Forsvarer har vist til straffeloven § 390 og anført at det må kreves at krenkelsen av privatlivets fred har skjedd ved "offentlig meddelelse" jf. definisjonen i straffeloven § 7 nr. 2 av begrepet "offentlig". Dette er også omtalt som det såkalte publiseringsvilkåret. Tiltalte har ikke offentliggjort privat informasjon, og kravene om oppreisning avhenger derfor av om det etter § 3-6 må kreves at publiseringsvilkåret i straffeloven § 390 er oppfylt. Bestemmelsen lyder:

"Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder straffes den som krenker privatlivets fred ved å gi offentlig meddelelse om personlige eller huslige forhold."

(52) Jeg ser først på forhistorien til bestemmelsen om oppreisning. Denne sto opprinnelig i straffelovens ikrafttredelseslov § 19, og hjemlet krav om oppreisning blant annet når noen hadde begått ærekrenkelse mot bedre vitende etter straffeloven § 248. Ved lov 10. mars

1939 ble adgangen til oppreisningserstatning utvidet til å gjelde krenkelser av privatlivets fred etter straffeloven § 390 blant annet. Hjemmelen for å kreve oppreisningserstatning ble tatt inn i § 390 andre ledd, som en henvisning til § 254, og det fulgte implisitt av bestemmelsene at det bare var aktuelt med oppreisning der krenkelsen hadde skjedd offentlig etter § 390.

- (53) I 1958 ble reglene om oppreisningserstatning flyttet fra straffeloven tilbake til straffelovens ikrafttredelseslov § 19 a, jf. lov 12. desember 1958 nr. 1. Forarbeidene presiserte at betingelsene for oppreisningserstatning ville være de samme som før, jf. Ot.prp. nr. 5 (1958) side 8. Men det fulgte ikke lenger av ordlyden at overtredelse av § 390 var et vilkår for erstatning.
- (54) Oppreisningsreglene ble så flyttet til skadeserstatningsloven § 3-6, og bestemmelsen i første ledd fikk sin nåværende ordlyd, jf. lov 25. mai 1973 nr. 26. Nok en gang ble det presisert i lovforarbeidene at dette ikke innebar noen materiell endring av reglene, jf. Ot.prp. nr. 4 (1972–1973).
- (55) Det følger av det jeg nå har sagt at lovens forhistorie tilsier at oppreisningserstatning ved krenkelser av privatlivets fred bare kan idømmes når publiseringsvilkåret etter § 390 er oppfylt. Slik har bestemmelsen også blitt oppfattet i praksis, jf. Rt. 2006 side 799, hvor Høyesterett drøfter vilkåret om "offentlig meddelelse" i avsnitt 46–50. Også i Rt. 2010 side 258 tok Høyesterett uten videre utgangspunkt i at oppreisning forutsetter at krenkelsen har skjedd ved offentlig meddelelse etter straffeloven § 390, jf. avsnitt 43 i dommen.
- (56) Aktor har vist til uttalelser i Rt. 2008 side 489 avsnitt 42 og i Rt. 2008 side 1089 avsnitt 34, som kan synes å åpne for at anvendelsesområdet for § 3-6 kan være noe videre enn det som følger av straffeloven § 390. I disse sakene var det imidlertid på det rene at opplysningene var gjengitt offentlig, og jeg kan ikke se at uttalelsene kan tillegges betydning her.
- (57) Påtalemyndigheten har pekt på at EMK artikkel 8 om retten til respekt for familie- og privatliv pålegger statene å verne borgerne mot inngrep i privatlivet fra myndighetenes side. Bestemmelsen vil også kunne kreve tiltak til vern mot inngrep fra andre private, jf. Menneskerettighetsdomstolens (EMD) dom i sak E.S. mot Sverige (sak 5786/08) avsnitt 57. Statenes forpliktelser etter artikkel 8 vil likevel normalt være oppfylt dersom den urettmessige handling er straffbar etter nasjonal rett, jf. EMDs dom *Stubbings and others mot Storbritannia* (sak 22083/93 og 22095/93) avsnitt 66. Jeg kan på denne bakgrunn ikke se at forholdet til EMK legger avgjørende føringer for saken her.
- (58) På denne bakgrunn må det legges til grunn med mindre noe annet kreves etter Norges konvensjonsforpliktelser, kan oppreisningserstatning for krenkelser av privatlivets fred bare idømmes når publiseringsvilkåret i § 390 er oppfylt. Tiltaltes handlinger har ikke skjedd offentlig, og anken over lagmannsrettens dom på dette punkt må forkastes.
- (59) Jeg finner grunn til å føye til at reelle hensyn etter mitt syn kan tale for at § 3-6 *burde* kunne få anvendelse ved denne typen krenkelser av privatlivets fred, selv om krenkelsen ikke har skjedd offentlig. Svært mange har i dag lagret omfattende privat informasjon elektronisk, og det å oppleve at uvedkommende hacker seg inn på e-postkontoer eller skaffer seg tilgang til annen elektronisk lagret privat informasjon, vil for de fleste

oppleves som en svært ubehagelig invadering av ens privatliv. Dette er derfor et spørsmål som det kan være grunn for lovgiver å vurdere.

- (60) *Krav om erstatning for økonomiske utgifter fra Photobucket Inc*
- (61) Photobucket Inc er et amerikansk selskap som tilbyr elektronisk lagring av digitale bilder og videoer. Tiltalte hacket seg inn på selskapets kunderegister og skaffet seg tilgang til personopplysninger om mer enn 66 millioner av selskapets brukere. Under arbeidet med å avdekke forholdet og forfølge det i Norge, engasjerte firmaet sivilingeniør Svein Ingvar Willassen for å gå gjennom logger og annen informasjon som en forberedelse til politianmeldelsen. Willassen fakturerte selskapet med 22 500 kroner.
- (62) Photobucket Inc engasjerte i tillegg advokat Arve Føyen. Han skulle bistå selskapet med saken og være bindeledd til politiet. Føyen fakturerte Photobucket Inc 86 825 kroner for arbeidet.
- (63) Photobucket Inc satte fram krav om at tiltalte måtte dekke utgiftene, samt kostnader som følge av merarbeid for selskapets ansatte i forbindelse med oppdagelsen av og opprydningen etter datainnbruddet. Lagmannsretten tok kravet til følge for så vidt gjaldt utbetalingene til Willassen og Føyen, og tilkjente Photobucket Inc erstatning med til sammen 109 325 kroner.
- (64) Tiltalte har anket lagmannsrettens avgjørelse av erstatningskravet. Det er anført at det er politiet som skal etterforske straffbare forhold, og at kostnader til privat etterforskning ligger utenfor det som er erstatningsrettslig vernet. Etter tiltaltes syn dreier det seg i realiteten om sakskostnader, som fornærmede ikke har krav på å få dekket. Størrelsen på kravet er uansett upåregnelig.
- (65) Jeg har kommet til at anken delvis må tas til følge. Reglene for dekning av erstatningskrav og dekning av sakskostnader er ulike. Spørsmålet er derfor om utgiftene skal ses som *sakskostnader*, jf. straffeprosessloven § 439, eller om det er *sivile krav* "som springer ut av samme handling som saken gjelder", jf. straffeprosessloven § 3, og som behandles etter kapittel 29. Dersom det er snakk om sakskostnader knyttet til forfølgelsen av det sivile kravet, har fornærmede i utgangspunktet ikke krav på dekning når kravet, som her, fremmes av påtalemyndigheten, jf. straffeprosessloven § 439 andre ledd, jf. Andenæs, Norsk straffeprosess, 4. utgave side 609.
- (66) Grensen mellom de to typer krav er ikke skarp. Det er i teorien antatt at kostnader pådratt forut for stevning til en viss grad vil kunne rubriseres både som sakskostnader og som erstatningskrav, jf. Schei mfl., Tvisteloven (2007) side 928.
- (67) Jeg finner det i vår sak klart at kostnadene til sivilingeniør Willassen kan kreves dekket som et vanlig erstatningsrettslig krav. Utgiftene til teknisk bistand er i sin helhet pådratt før anmeldelsen og er av relativt beskjeden størrelse. Som lagmannsretten legger jeg til grunn at det er påregnelig og naturlig at et amerikansk selskap som utsettes for datainnbrudd av en gjerningsmann i utlandet, engasjerer datakyndig bistand i dette landet. Dette var nødvendig for å bringe klarhet i hva som hadde skjedd.
- (68) Også brorparten av kostnadene til advokatbistand må ses på samme måte. Hoveddelen av arbeidet må kunne karakteriseres som utgifter pådratt i direkte tilknytning til anmeldelsen av det straffbare forhold. Jeg viser til at det her dreide seg om en utenlandsk fornærmet og

en type kriminalitet som er vanskelig å avdekke for politiet uten nært samarbeid med fornærmede. Det var et slikt samarbeid som advokat Føyen sto for på vegne av fornærmede. De utgifter som ble pådratt ved å fremme det sivile krav om erstatning, må imidlertid ses som sakskostnader. Jeg finner at Photobucket Inc skjønnsmessig må tilkjennes 60 000 kroner av de advokatutgifter som engasjementet av advokat Føyen medførte for selskapet.

- (69) Det innebærer at tiltaltes anke delvis tas til følge, og at erstatningen til Photobucket Inc reduseres til 82 500 kroner.
- (70) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres følgende endringer:

1. A frifinnes for overtredelse av personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav f, jf. § 20 jf. § 19 og personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav a, jf. § 31 første ledd bokstav a og andre ledd.
2. I erstatning til Photobucket Inc betaler A 82 500 – åttitotusenfemhundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.

- (71) Dommer **Øie:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (72) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (73) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (74) Justitiarius **Schei:** Likeså.

(75) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres følgende endringer:

1. A frifinnes for overtredelse av personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav f, jf. § 20 jf. § 19 og personopplysningsloven § 48 første ledd bokstav a, jf. § 31 første ledd bokstav a og andre ledd.
2. I erstatning til Photobucket Inc betaler A 82 500 – åttitotusenfemhundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrentse etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.

Riktig utskrift bekreftes: